

Bonte Tapuit *Oenanthe pleschanka*

Daniël Beuker

In opdracht van de provincie Groningen, Rijkswaterstaat en het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, verzamelde Bureau Waardenburg in het najaar van 2018 informatie over de vogeltrek over de Eemshaven. Hiervoor is "MAX®" ingezet, een 3D-vogelradar ontwikkeld door Robin Radar Systems die sinds 2018 in bezit is van Bureau Waardenburg. Om deze te valideren zijn aanvullend aan de radarmetingen zo nu en dan ook visueel waarnemingen gedaan. In dit kader waren Robert Jan Jonkvorst en Daniël Beuker van Bureau Waardenburg op 1 november in de Eemshaven aan het werk.

Na een nacht met matige vogeltrek werd tijdens zonsopkomst een Tapuit gezien, zittend op het hek van de spoorlijn tussen Roodeschool en Eemshaven. De vogel zag er meteen spannend uit, maar dat was mogelijk het gevolg van het warme ochtendlicht in combinatie met de afstand. De vogel kwam dichterbij op een paaltje zitten en het eerste moment voor een foto was daar. De gedrongen houding, het ronde kopje en de kleine snavel vielen direct op. Intussen had Robert Jan bij het opvliegen van de vogel gezien dat de staart veel wit had en waarschijnlijk een onregelmatige eindband. Het was er één! Wat exact wisten we nog niet. We besloten de vogel in te voeren als een onzekere Westelijke Blonde Tapuit. De vogel was uit beeld, doorgevlogen over het veld richting oost. Voor het

Bonte Tapuit

Foto: Egbert Boekema

opzetten van een zoekactie is door Jacob Bosma een bericht met de eerste foto's in de Grunn app-groep gezet. Na een uurtje arriveerden Martijn Bot, Martin Olthoff en Theo Bakker. Na het bekijken van de foto's dachten ook zij aan Blonde of Bonte Tapuit. Een zoekactie leverde niets op. Na het afronden van onze werkzaamheden zijn wij ook gaan zoeken in de richting waarin de Tapuit uit beeld was verdwenen. Na een tijdje vond Robert Jan de vogel terug op de overslagplek voor defensievoertuigen ten oosten van de Westlob. Direct zijn de mede-zoekers ingeschakeld en liet de vogel zich op een afstand van een meter of 25 bekijken. Door het inmiddels harde licht was het goed zoeken naar onderscheidende kenmerken. Wel was duidelijk dat we naar een eerste winter vrouwtje zaten te kijken. Pas rond het middaguur werd de vogel als een zekere Bonte Tapuit gedetermineerd. Bonte Tapuit is voor mij een lifer. De uiteindelijke determinatie van de vogel ligt grotendeels bij de bovengenoemde personen. De Bonte Tapuit heeft uiteindelijk een week op deze locatie gezeten.

Grootte: De vogel was iets groter dan een roodborst.

Kop: Vrij ronde kop met kleine snavel. Vrij koud gezicht met lichte teugel en onopvallende wenkbrouwstreep.

Onderdelen: Vrij lichte buik en borst met een aanzet tot rossige borstband.

Bovendelen: Bovendelen koud en vlekkelig op afstand. Dichterbij gaat het hier om een licht geschubde rug en witte veerranden. Staart met veel wit en een ongelijkmatig verdeelde zwarte eindband.

Bonte Tapuit

Foto: Martijn Bot

Determinatie

De afstand en het slechte licht bemoeilijkte het om de vogel direct te determineren. In eerste instantie werd gedacht aan bonte/blonde/woestijntapuit. Een Woestijntapuit kon echter vrij snel worden uitgesloten bij het zien van veel wit en een onregelmatig verdeelde zwarte eindband op de staart. Oostelijke of Westelijke Blonde Tapuit waren niet direct uit te sluiten. Met name de ochtendzon gaf een warme kleur aan de vogel. Een geschubde rug was maar op één foto te zien waarvan het niet duidelijk was of dit een fotografisch effect betrof. Toen de bewolking toenam is een foto gemaakt waarop de grijstinten en de schubjes op de “koude” kruin en bovendelen te zien waren. De lichte keel en de bruin-grijze basis van de mantel- en schouderveren geven aan dat het een vrouwtje betreft.

Voorkomen

De broedgebieden van de Bonte Tapuit liggen langs de kusten van de Zwarte Zee in Roemenië en Bulgarije oostelijk tot voorbij het Baikalmeer in Aziatisch Rusland en zuidelijk tot Afghanistan. De overwinteringsgebieden

liggen in het oosten van Noordoost-Afrika, van Egypte tot in Kenia (Cramp 1988, van den Berg *et al.* 1994). Tot en met oktober 2017 zijn 23 gevallen van de Bonte Tapuit in Nederland aanvaard. In het najaar van 2018 zijn maar liefst drie vogels in Nederland gezien. Deze Bonte Tapuit betreft, indien aanvaard, een nieuwe soort voor Groningen.

Literatuur

Cramp, S. 1988. The Birds of the Western Palearctic. Volume 5, Oxford University Press, UK.
Svensson, L., K. Mullarney, D. Zetterström & P.J. Grant. Collins Bird Guide, Harper Collins, UK.
van den Berg, A.B., R.E Brouwer, E.B Ebels, H.J Endt & R. van Rossum. 1994. Bonte Tapuiten bij Petten en Katwijk in oktober-november 1992. Dutch Birding 16, 195-199.

Website

www.dutchavifauna.nl

Daniël Beuker
danielbeuker@gmail.com